DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 4 juli 2001 *

I mål C-447/99,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av F. Benyon och S. Dragone, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Italien, företrädd av U. Leanza, i egenskap av ombud, biträdd av I.M. Braguglia, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG i

* Rättegångsspråk: italienska.

ändrad lydelse) jämförd med artikel 3.1 i rådets förordning (EEG) nr 2408/92 av den 23 juli 1992 om EG-lufttrafikföretags tillträde till flyglinjer inom gemenskapen (EGT L 240, s. 8; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 123), genom att bibehålla bestämmelserna i artikel 3 i ministerdekret av den 13 augusti 1998 (GURI nr 251 av den 27 oktober 1998), som innehåller verkställighetsföreskrifter till lag nr 537 av den 24 december 1993, ändrad genom lag nr 662 av den 23 december 1996, i vilka det föreskrivs att flygplatsavgifter skall tas ut med olika belopp beroende på om det är fråga om en inrikesflygning eller en flygning från Italien till en annan medlemsstat,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden V. Skouris (referent) samt domarna R. Schintgen och N. Colneric,

generaladvokat: S. Alber,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 6 mars 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 24 november 1999, med stöd av artikel 226 EG väckt talan om fastställelse av att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG i ändrad lydelse) jämförd med artikel 3.1 i rådets förordning (EEG) nr 2408/92 av den 23 juli 1992 om EG-lufttrafikföretags tillträde till flyglinjer inom gemenskapen (EGT L 240, s. 8; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 123), genom att bibehålla bestämmelserna i artikel 3 i ministerdekret av den 13 augusti 1998 (GURI nr 251 av den 27 oktober 1998, nedan kallat ministerdekretet av den 13 augusti 1998), som innehåller verkställighetsföreskrifter till lag nr 537 av den 24 december 1993, ändrad genom lag nr 662 av den 23 december 1996, i vilka det föreskrivs att flygplatsavgifter skall tas ut med olika belopp beroende på om det är fråga om en inrikesflygning eller en flygning från Italien till en annan medlemsstat.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapsrättsliga bestämmelser

2 Det framgår av andra och tredje övervägandena i förordning nr 2408/92 att förordningen har till syfte att i enlighet med artikel 8a i EG-fördraget (nu

artikel 18 EG i ändrad lydelse) utforma en luftfartspolitik för att gradvis upprätta den inre marknaden, vilken innebär ett område utan inre gränser med fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital.

3 I artikel 3.1 i förordning nr 2408/92 föreskrivs följande:

"Om inte annat följer av denna förordning skall de berörda medlemsstaterna tillåta EG-flygtrafikföretag att utöva trafikrättigheter på flyglinjer inom gemenskapen."

Nationella bestämmelser

4 I artikel 5 i den italienska lagen nr 324 av den 5 maj 1976 (GURI nr 142 av den 31 maj 1976) föreskrivs att det skall tas ut en avgift för avresande flygpassagerare kallad diritto per l'imbarco passeggeri (avgift för avresande passagerare, nedan kallad flygplatsavgift). Denna avgift tas ut med olika belopp beroende på om den avser passagerare på internationella flygningar eller passagerare på inrikesflygningar. Denna lag har därefter ändrats genom lag nr 316 av den 2 oktober 1991 (GURI nr 237 av den 9 oktober 1991), genom lag nr 537 av den 24 december

1993 (GURI, ordinarie tillägg nr 121 av den 28 december 1993) och genom lag nr 662 av den 23 december 1996 (GURI, ordinarie tillägg nr 233 av den 28 december 1996). I samtliga dessa lagar har bestämmelser om att olika flygplatsavgifter skall tas ut för dessa båda kategorier passagerare bibehållits.

5 I artikel 3 i ministerdekretet av den 13 augusti 1998 föreskrivs att det belopp med vilket flygplatsavgifter tas ut skall ändras på följande sätt:

"Den avgift för embarkering av passagerare på internationella flygningar som föreskrivs i lag nr 324 av den 5 maj 1976 och senare ändringar i denna, skall höjas från 15 154 lire till 15 500 lire.

Den avgift för embarkering av passagerare på inrikesflygningar som föreskrivs i artikel 2 i lag nr 316 av den 2 oktober 1991 skall höjas från 5 919 lire till 7 000 lire."

Det administrativa förfarandet

6 Genom en formell underrättelse av den 23 december 1996 meddelade kommissionen Republiken Italien att det förhållandet att det i artikel 5 i lag nr 324 av den 5 maj 1976 görs åtskillnad mellan de flygplatsavgifter som tas ut för

passagerare på flygningar mellan Italien och andra medlemsstater och de som tas ut för passagerare på flygningar inom Italien strider mot principen om frihet att tillhandahålla tjänster i artikel 59 i fördraget och artikel 62 i EG-fördraget (upphävd genom Amsterdamfördraget), mot bestämmelserna i förordning nr 2408/92 och mot unionsmedborgarnas rätt enligt artikel 8a i fördraget att fritt röra sig inom medlemsstaternas territorier.

7 En skriftväxling ägde rum mellan Republiken Italien och kommissionen, varefter kommissionen den 14 december 1998 riktade ett motiverat yttrande till Republiken Italien varigenom denna stat uppmanades att inom två månader från delgivningen vidta nödvändiga åtgärder för att följa yttrandet. Eftersom Republiken Italien inte besvarade detta yttrande beslutade kommissionen att väcka förevarande talan.

Parternas argument

8 Kommissionen har gjort gällande att de italienska bestämmelserna om flygplatsavgifter strider mot bestämmelserna i artikel 3.1 i förordning nr 2408/92, vilka skall tolkas i enlighet med de allmänna principerna om frihet att tillhandahålla tjänster i artikel 59 i fördraget.

9 Härvid har kommissionen anfört att frihet att tillhandahålla lufttransporttjänster inom gemenskapen uppnåddes genom antagandet av det tredje liberaliseringspaketet av den 23 juli 1992, som trädde i kraft den 1 januari 1993. Förordning

nr 2408/92 är en grundläggande del av detta paket, eftersom det reglerar samtliga frågor om lufttrafikföretagens tillträde till marknaden. Härigenom genomförs således principerna i artikel 59 i fördraget.

10 Den italienska regeringen har inte bestritt kommissionens anmärkning. Den har angett att nya nationella bestämmelser håller på att utarbetas och att det i dessa inte längre kommer att göras åtskillnad mellan flygningar inom gemenskapen och inrikesflygningar när det gäller flygplatsavgifter. Därmed kommer det inte längre att finnas grund för denna anmärkning.

Domstolens bedömning

11 Domstolen påpekar inledningsvis att — i likhet med vad den fastställde i domen av den 18 januari 2001 i mål C-361/98, Italien mot kommissionen (REG 2001, s. I-385), punkt 32 — förordning nr 2408/92 bland annat har till syfte att inom luftfartssektorn ange tillämpningsvillkoren för principen om frihet att tillhandahålla tjänster, som avses i artiklarna 59 i fördraget och 61 i EG-fördraget (nu artikel 51 EG i ändrad lydelse), för att alla frågor om tillträde till marknaden skall täckas av en och samma förordning.

12 Vidare skall det erinras om att den frihet som stadfästs i artikel 59 i fördraget utgör hinder för tillämpningen av varje nationell reglering som får till följd att det blir svårare att tillhandahålla tjänster mellan medlemsstater än att tillhandahålla tjänster uteslutande inom en medlemsstat (dom av den 5 oktober 1994 i mål C-381/93, kommissionen mot Frankrike, REG 1994, s. I-5145, punkt 17; svensk specialutgåva, volym 16, s. 223).

13 Det skall slutligen erinras om att enligt fast rättspraxis skall förekomsten av ett fördragsbrott bedömas mot bakgrund av den situation som rådde i medlemsstaten vid utgången av den frist som har angivits i det motiverade yttrandet (se särskilt dom av den 15 mars 2001 i mål C-147/00, kommissionen mot Frankrike, REG 2001, s. I-2387), punkt 26.

14 I förevarande mål är det ostridigt att Republiken Italien inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att efterkomma det motiverade yttrandet inom den utsatta fristen.

15 Mot bakgrund av vad som anförts ovan konstaterar domstolen att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 59 i fördraget, jämförd med artikel 3.1 i förordning nr 2408/92, genom att bibehålla bestämmelserna i artikel 3 i ministerdekret av den 13 augusti 1998, i vilka det föreskrivs att flygplatsavgifter skall tas ut med olika belopp beroende på om det är fråga om en inrikesflygning eller en flygning från Italien till en annan medlemsstat.

Rättegångskostnader

16 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Italien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Italien har tappat målet, skall denna stat förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

följande dom:

1) **Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG i ändrad lydelse), jämförd med artikel 3.1 i rådets förordning (EEG) nr 2408/92 av den 23 juli 1992 om EG-lufttrafikföretags tillträde till flyglinjer inom gemenskapen, genom att bibehålla bestämmelserna i artikel 3 i ministerdekret av den 13 augusti 1998, som innehåller verkställighetsföreskrifter till lag nr 537 av den 24 december 1993, ändrad genom lag nr 662 av den 23 december 1996, i vilka det föreskrivs att flygplatsavgifter skall tas ut med olika belopp beroende på om det är fråga om en inrikesflygning eller en flygning från Italien till en annan medlemsstat.**

2) **Republiken Italien skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Skouris Schintgen Colneric

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 4 juli 2001.

R. Grass V. Skouris

Justitiesekreterare Ordförande på andra avdelningen